II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 15. november 1988

om den belgiske regerings støtte til en virksomhed i den petrokemiske sektor i Ottignies/Louvain-la-Neuve (SA Belgian Shell)

(Kun den franske og den nederlandske udgave er autentisk)

(89/254/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, jf. Traktatens artikel 93, og under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Ved skrivelse af 22. december 1987, der indgik den 4. januar 1988, anmeldte den belgiske regering et støtteprojekt i medfør af lov af 17. juli 1959 (Loi d'expansion économique) til fordel for en investering i virksomheden SA Belgian Shell i Ottignies/Louvain-la-Neuve.

Det drejer sig om støtte til investeringer i oprettelse af et forskningslaboratorium til udvikling af nye højteknologiske petrokemiske produkter og forædling af eksisterende produkter, såsom epoxyharpiks, polyurethaner, elastomerer, polypropylen, polyethylen, polybutylen, polyvinylchlorid og ekspanderbar polystyren. Forskningen skal ligeledes omfatte udviklingen af nye anvendelsesområder for disse produkter. Der påtænkes ikke en produktion i Louvain-la-Neuve.

Da samhandelen inden for Fællesskabet i den petrokemiske sektor er betydelig, finder Kommissionen, at den pågældende foranstaltning er at betragte som støtte efter artikel 92, stk. 1, i Traktaten, og på baggrund af de oplysninger, der er til dens rådighed og dem, den har modtaget fra de belgiske myndigheder, finder den, at støtten ikke synes at opfylde betingelserne for at bringe en af undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, i anvendelse. Den har derfor indledt proceduren i artikel 93, stk. 2, over for denne støtte.

Kommissionen har ved skrivelse af 11. februar 1988 opfordret den belgiske regering til at fremsætte sine bemærkninger hertil. De øvrige medlemsstater blev underrettet herom den 29. april og andre interesserede parter den 3. maj 1988.

II

Den belgiske regering har ved skrivelse af 7. april 1988, der blev registreret den 14. april 1988, fremsat sine bemærkninger som led i proceduren efter Traktatens artikel 93, stk. 2.

Ifølge de belgiske myndigheder er det laboratorium, støtten skal ydes til, specielt udformet til grundforskning og anvendt eksperimentalforskning med henblik på at identificere og evaluere nye potentielle anvendelsesområder og på det industrielle grundforskningsstadium udvikle nyskabende højteknologiprodukter, der kan opfylde forud identificerede nye behov.

Fire andre medlemsstater, en virksomhed i den pågældende sektor og en branchesammenslutning er fremkommet med deres bemærkninger til Kommissionen som led i proceduren.

III

De belgiske myndigheders foranstaltninger består i et direkte tilskud på 15,6 % af de planlagte investeringer (en støtte på 217,015 mio bfr. ud af en samlet investering på 1 391,125 mio bfr.) og i en fritagelse for ejendomsskat (précompte immobilier) i en periode på fem år med en samlet nettosubventionsækvivalent på 9,56 %.

Fællesskabets petrokemiske marked er karakteriseret ved en intens konkurrence og en betydelig samhandel inden for Fællesskabet.

Den europæiske petrokemiske industri består af en lang række virksomheder — såvel uafhængige som datterselskaber af nationale og multinationale kemiske virksomheder og olievirksomheder — der er beliggende i de forskellige medlemsstater, og som beskæftiger mellem 550 000 og 600 000 personer.

I 1987 nåede den samlede omsætning for Fællesskabets petrokemiske industri op på 99,18 mia ECU. Eksporten inden for Fællesskabet androg 39,8 mia ECU eller 40,13 % af omsætningen.

I 1986 androg samhandelen inden for Fællesskabet med umættet ethylen og propylen, undtagen til brændstof, henholdsvis 693 mio og 294 mio ECU. For umættet butylen, butadien og metylbutadien samt for styren var tallene på henholdsvis 204 mio og 457 mio ECU.

Modtageren af den påtænkte støtte, selskabet Belgian Shell, er et af salgsselskaberne i Royal Dutch/Shell-koncernen, der er etableret i de forskellige medlemsstater, og som sælger olieprodukter og petrokemiske produkter, der fremstilles i koncernens produktionscentre i Europa. Belgien er hovedmarkedet for Belgian Shell (94 % af olieprodukterne og 68 % af de petrokemiske produkter sælges i Belgien). De petrokemiske produkter tegner sig for 17,4 % af selskabets omsætning, hvoraf 32 % i 1986 blev udført til de øvrige medlemsstater.

Under hensyntagen til ovenstående, til situationen på det pågældende marked og til den pågældende virksomheds stilling på dette marked vil den påtænkte støtte kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencevilkårene, jf. Traktatens artikel 92, stk. 1, ved at begunstige den nævnte virksomhed.

Når statsstøtte styrker visse virksomheders position i forhold til andre konkurrerende virksomheder i EF, må den anses at påvirke disse andre virksomheder.

Den her omhandlede støtte fordrejer konkurrencevilkårene ved at reducere laboratoriets investeringsudgifter, hvilket giver den pågældende virksomhed en fordel i konkurrencen med de øvrige producenter i den petrokemiske sektor.

IV

I henhold til artikel 92, stk. 1, er støtte, der frembyder de deri nævnte karakteristika, principielt uforenelig med fællesmarkedet. Hvad angår undtagelserne fra dette princip kan bestemmelserne i Traktatens artikel 92, stk. 2, ikke bringes i anvendelse i det foreliggende tilfælde på grund af selve karakteren af og formålene med den omhandlede støtte.

I henhold til Traktatens artikel 92, stk. 3, skal de former for støtte, der kan betragtes som værende forenelige med fællesmarkedet, vurderes i en fællesskabssammenhæng og ikke ud fra en enkelt medlemsstat. For at sikre det fælles markeds tilfredsstillende funktion og af hensyn til de i Traktatens artikel 3, litra f), opstillede principper, skal de i Traktatens artikel 92, stk. 3, indeholdte undtagelser fra princippet i samme artikels stk. 1 fortolkes snævert, når en støtteordning eller en individuel støtteforanstaltning skal bedømmes.

Navnlig kan undtagelsesbestemmelserne kun bringes i anvendelse, når Kommissionen konstaterer, at markedskræfternes frie spil ikke i sig selv, dvs. uden støtte, er tilstrækkelige til at tilskynde de potentielle støttemodtagere til at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå et af de tilsigtede mål.

At anvende undtagelsesbestemmelserne i tilfælde, hvor støtten ikke bidrager til virkeliggørelse af et sådant mål eller er nødvendig med henblik herpå, vil medføre, at industrier eller virksomheder i visse medlemsstater tillægges fordele, således at deres finansielle stilling styrkes kunstigt, samt at samhandelsvilkårene mellem medlemsstaterne ændres, og konkurrencen fordrejes, uden at dette kan begrundes i hensyn til den fælles europæiske interesse, jf. artikel 92, stk. 3.

Den belgiske regering har ikke kunnet give nogen oplysning, og Kommissionen har ikke kunnet finde nogen grund, der gør det muligt at kategorisere støtten under en af de undtagelsesbestemmelser, der er fastsat i artikel 92, stk. 3.

Hvad angår undtagelserne i artikel 92, stk. 3, litra a) og c), der omhandler støtte til fremme af udviklingen i visse områder, skal det nemlig nævnes, at i ingen region i Belgien er leveniveauet usædvanligt lavt, og at der ikke hersker en alvorlig underbeskæftigelse jf. litra a); hvad angår undtagelsen i litra c) er området Ottignies/Louvain-la-Neuve i provinsen Brabant, hvor den pågældende investering finder sted, ikke klassificeret som et område, der kræver særlig regionalstøtte i henhold til Kommissionens beslutning 82/740/EØF [1] om afgrænsningen af udviklingsområderne i Belgien.

Hvad angår undtagelserne i artikel 92, stk. 3, litra b), er det klart, at formålet med den pågældende støtte ikke er at fremme projekter af fælles europæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den belgiske økonomi. Særlig støtte til fordel for et enkelt selskab i den petrokemiske sektor kan ikke afhjælpe den type af situationer, der er beskrevet i artikel 92, stk. 3, litra b). Den belgiske regering har iøvrigt ikke påberåbt sig sådanne motiver som begrundelse for den pågældende støtte. Kommis-

[1] EFT nr. L 312 af 9. 11. 1982, s. 18.

sionen er således nået frem til samme konklusioner som i Domstolens dom af 8. marts 1988 i de forenede sager 62/87 og 72/87 — Præmis 22 ff.

Endelig, hvad angår undtagelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), for støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene, må støtten, samtidig med at den fremmer den pågældende virksomheds udvikling, antages at påvirke samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.

Som det fremgår af EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning og udvikling (1), indtager Kommissionen en positiv holdning til støtte til F& U-projekter.

Imidlertid skal den her omhandlede støtte ikke finansiere visse veldefinerede F & U-projekter, men hovedsagelig bidrage til anskaffelse af en grund og til opførelsen af en bygning til det pågældende laboratorium (86,9 % af projektets samlede omkostninger). Købet af det videnskabelige materiel og edb-materiellet udgør derimod kun 13,1 % af de samlede omkostninger. Endvidere vil laboratoriet, selv om det er bestemt til anvendt — såkaldt »eksperimentel« — industrigrundforskning, for så vidt som der skal være en løbende dialog med universiteterne og den avancerede industri, indledningsvis få tildelt klassiske petrokemiske udviklingsarbejder vedrørende bl. a. polymerteknologi.

Aktiviteterne i den virksomhed, der etablerer det laboratorium, hvortil støtten skal ydes, er begrænset til afsætning af Royal Dutch/Shells olieprodukter og petrokemiske produkter. Derfor smitter udnyttelsen af dette laboratoriums forskningsresultater af på koncernens forskellige produktionscentre. Ydelsen af en støtte til fordel for det pågældende laboratorium gavner således ikke blot virksomheden Belgian Shell, men også hele Royal Dutch/ Shell-koncernen.

Fællesskabets petrokemiske marked er præget af en vis ustabilitet, der viser sig ved betydelige konjunkturbestemte svingninger i udbud og efterspørgsel. Således førte den i anden halvdel af 1970'erne opståede overkapacitet til en krise i begyndelsen af 1980'erne der var præget af betydelige tab. Selv om sektoren på nuværende tidspunkt efter kapacitetsnedskæringer og genopsvinget i efterspørgslen på ny er blevet overskudsgivende, risikerer en kapacitetsstigning i flere delsektorer, såsom propylen og ethylen, samt fremkosten af nye producenter uden for Fællesskabet (Golf-landene, Sydøstasien, Østeuropa) at føre til en ny overkapacitet.

Identifikationen og evalueringen af nye potentielle anvendelsesområder for petrokemiske produkter og opfindelsen af nye produkter er i egen interesse for enhver virksomhed i sektoren, der vil opretholde eller forbedre sin stilling på markedet.

Under hensyntagen til den vanskelige markedssituation i fremtiden med fare for overkapacitet og fremkosten af nye producenter må det konstateres, at såfremt støtteprojektet til fordel for Belgian Shells laboratorium blev godtaget, ville det påføre konkurrenterne skade, der kan give sig udtryk i form af en uberettiget nedgang i deres salg og/ eller tvinge dem til at trække sig ud af markedet på mellemlangt sigt.

Under hensyntagen til moderselskabets finansielle situation og dets interesse i at opføre det pågældende laboratorium kan den påtænkte støtte ikke betragtes som nødvendig, og markedskræfterne skulle være tilstrækkelige til, at den pågældende investering kan gennemføres uden ydelse af støtte.

Den pågældende støtte fremmer derfor ikke udviklingen af den pågældende sektor, og den ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, jf. artikel 92, stk. 3, litra c).

Som følge heraf opfylder den belgiske regerings støtteprojekt ikke betingelserne for at bringe en af undtagelserne i Traktatens artikel 92, stk. 3, i anvendelse —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Belgien må ikke iværksætte det støtteprojekt, der blev anmeldt til Kommissionen ved skrivelse af 22. december 1987, til fordel for et investeringsprogram, der gennemføres af virksomheden SA Belgian Shell i Ottignies/ Louvain-la-Neuve.

Artikel 2

Belgien skal senest to måneder efter datoen for meddelelsen af denne beslutning underrette Kommissionen om de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at efterkomme beslutningen.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Belgien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 15. november 1988.

På Kommissionens vegne

Peter SUTHERLAND

Medlem af Kommissionen

(1) EFT nr. C 83 af 11. 4. 1986, s. 2.